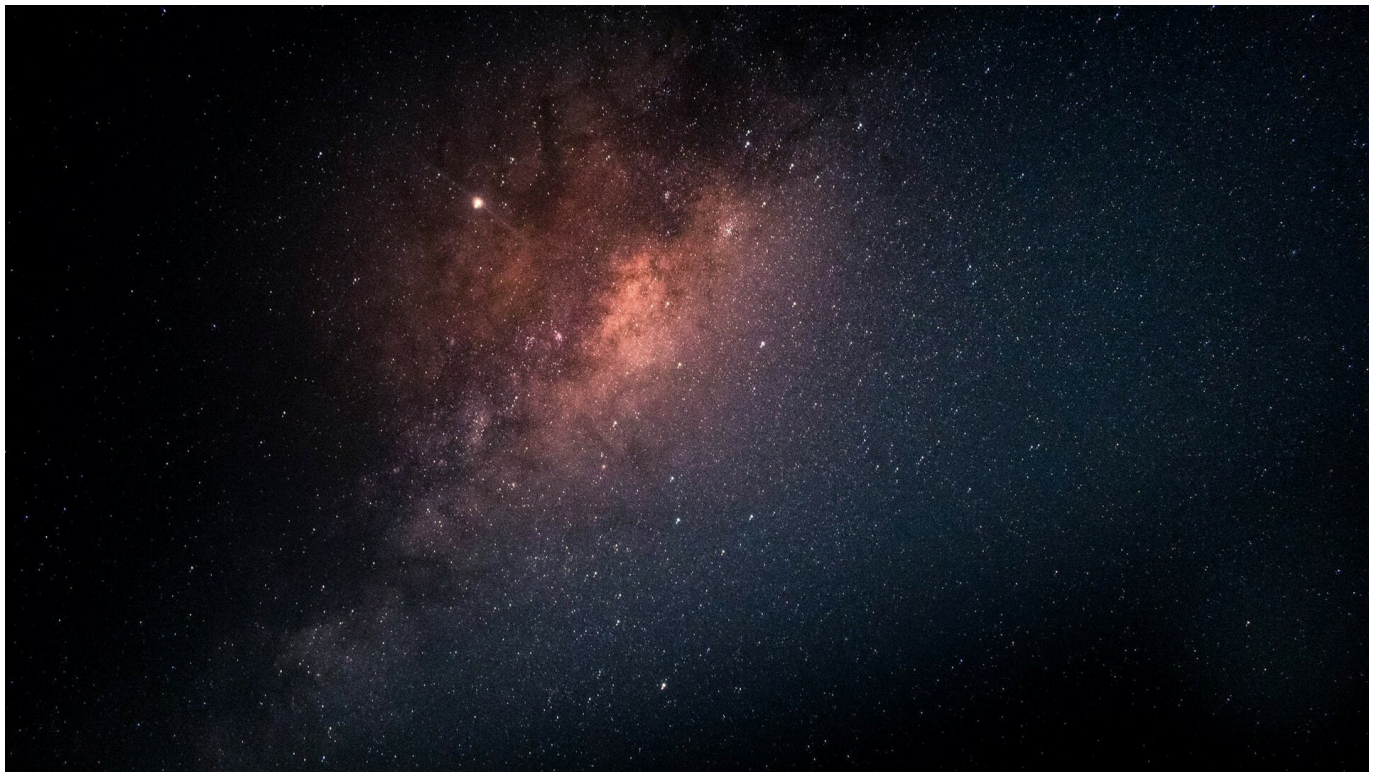

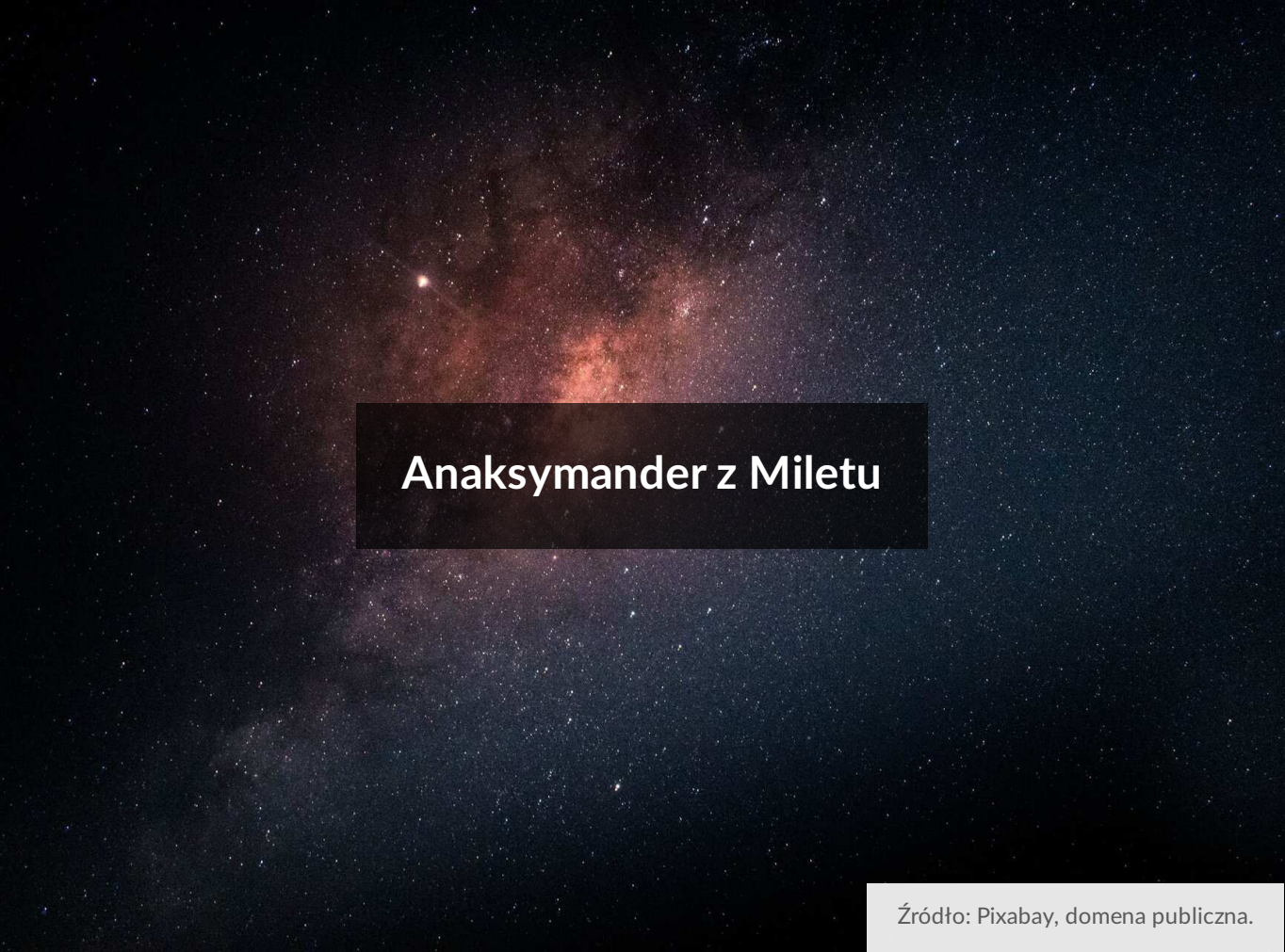

Anaksymander z Miletu

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Ilustracja interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: Arystoteles, *Fizyka*, [w:] Giovanni Giovanni Reale, *Historia filozofii starożytnej*, t. 1, tłum. E. I. Zieliński, Lublin 2005, s. 82.

Anaksymander z Miletu

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Anaksymander, filozof pochodzący z Miletu, jeden z reprezentantów jońskiej filozofii przyrody, której przedstawiciele stawiali sobie za cel ustalenie pierwszej zasady, kształtował swoją myśl w VI wieku p.n.e. Przyjmuje się, że był on uczniem Talesa, pochodzącego z tej samej miejscowości. Anaksymander okazał się również wybitnym politykiem swoich czasów. Dowodem na to ma być jedno z odkryć archeologicznych dokonane w Milecie, gdzie odnaleziono statuę upamiętniającą postać myśliciela, ufundowaną przez mieszkańców miasta w ramach uznania jego działalności na rzecz obywateli. Anaksymandrowi powierzono również zaszczytne zadanie kierowania jedną z ekspedycji, która wyemigrowała z Miletu do Apolonii.

Twoje cele

- Poznasz pojęcie *arché*.
- Zrozumiesz koncepcję *apeironu* Anaksymandra.
- Przeanalizujesz różne znaczenia pojęcia nieskończoności.

Przeczytaj

Bezkres jako przyczyna

Anaksymandrowi przypisuje się opracowanie pojęcia [*arché*](#), które oznacza to, co stoi na początku, czyli praszubstancję, z której wszystko powstało, ale również zasadę, prawidłowość, która wiecznie rządzi całym światem. Grupę filozofów, którzy stawiali sobie za cel ustalenie pierwszej przyczyny oraz jej właściwości, określamy wspólnym mianem [jońskich filozofów przyrody](#). Stanowisko Anaksymandra łączy w sobie dwie postawy filozoficzne. Myśliciel ten uważał materialny świat za ożywiony. Tego rodzaju pogląd w filozofii nazywamy [hylozoizmem](#). Anaksymander uznawał również, że istniejące [byty](#) stanowią jedność i wyrażają sobą pierwszą przyczynę. Tak sformułowane stanowisko filozoficzne stanowi przykład [monizmu](#). Przyjmuje się, że sporządzone przez filozofa dzieło pt. *O naturze* było pierwszym spisanim traktatem filozoficznym w starożytnej Grecji. Anaksymander zanegował nauki swojego mistrza – Talesa, który za pierwszą przyczynę przyjął żywioł wody. Myśliciel, by poddać krytyce założenia mentora, dowodził, że jeżeli woda jest tym, co istnieje, to znaczy, że musi ona mieć swój kres. Wszystko, co powstaje, podlega zniszczeniu, a więc ma swój początek i koniec. Zdaniem Anaksymandra właściwościami *arché* są nieskończoność i niezniszczalność, ponieważ tylko to, co wieczne i niezmiennie, może być pierwszą przyczyną i zasadą świata.

Pochodzący z Miletu Anaksymander żył w przybliżeniu w latach 611 – 546 p.n.e. Rodzinne miasto filozofa znajduje się na obszarze Jonii, starożytnej krainy położonej w centralnej części wybrzeża Azji Mniejszej, między rzekami Hermos i Meander.

Źródło: Caliniuc since Putzger & Westermann atlases, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Zastanów się nad pojęciami *nieskończoności* i *niezniszczalności*. Czy jesteśmy w stanie pomyśleć o czymś, co jest pozbawione granic oraz nie podlega zniszczeniu?

Spróbuj sobie wyobrazić rzecz, obiekt, będący w swojej istocie nieskończonym i niezniszczalnym. Czy jest to możliwe?

W toku swoich rozważań Anaksymander doszedł do wniosku, że pierwszą przyczynę stanowi *apeiron*. W języku polskim termin ten najlepiej oddaje słowo *bezkręś*, czyli coś pozbawionego wszelkich granic. Kilka wieków później Arystoteles w *Fizyce* opisał odkrycie Anaksymandra, przedstawia to fragment poniżej.

” Arystoteles

Fizyka

Albowiem wszystko albo jest zasadą, albo pochodzi z zasady. Nie istnieje natomiast zasada nieskończoności, bo gdyby taka istniała, byłaby jej kresem. Co więcej, będąc zasadą jest zarazem niestworzona i niezniszczalna. Wszak to, co powstaje, musi mieć swój koniec, a to, co ginie — swój kres. Twierdzimy wobec tego, że nieskończoność nie ma swej zasady, lecz że ona sama uchodzi za zasadę innych rzeczy, że obejmuje wszystko i wszystkim rządzi, jak twierdzą ci, co nie uznają obok nieskończoności żadnych innych przyczyn [...]. Większość filozofów przyrody zgadza się z Anaksymandrem, gdy twierdzi, że nieskończoność jest boska, bo jest nieśmiertelna i niezniszczalna.

Źródło: Arystoteles, *Fizyka*, [w:] Giovanni Giovanni Reale, *Historia filozofii starożytnej*, t. 1, tłum. E. I. Zieliński, Lublin 2005, s. 82.

Pojęcie nieskończoności w ujęciu Anaksymandra ma dwojakie znaczenie. Po pierwsze to coś niemającego ograniczeń przestrzennych i ilościowych. Po drugie *apeiron* jest czymś nieskończonym w sensie jakościowym. Zatem nie można określić, czym jest *apeiron*, ponieważ oznaczałoby to, że stanowi on coś stworzonego, więc ograniczonego.

Powstawanie i ginięcie światów

W jaki sposób bezkres wyodrębnia z siebie byty? Zdaniem Anaksymandra dzieje się tak za sprawą wiecznego ruchu, poprzez który dochodzi do rozłączenia przeciwieństw, takich jak: suche – mokre, zimne – ciepłe. Myśliciel skojarzył proces rozdzielenia z pojęciami winy oraz niesprawiedliwości. Według filozofa cechą każdej z opozycyjnych stron jest pragnienie zawładnięcia i pochłonięcia swojego przeciwieństwa. Powstaniu każdego z bytów towarzyszy wytworzenie jego przeciwieństwa i prowadzi to do nieustającej walki. Każdy z bytów chce stać się boskim, tzn. niezniszczalnym i nieśmiertelnym. Pragnienie urzeczywistnia się poprzez unicestwienie przeciwieństwa, a to z kolei prowadzi do kresu. Zdaniem Anaksymandra *apeiron* wytwarza nieskończenie wiele światów, zaś każdy z nich nieustannie ginie i odradza się, a cykl ten nie ma końca.

Imieniem Anaksymandra nazwano jeden z kraterów na Księżycu. Spróbuj uzasadnić, dlaczego ten grecki filozof użył swojego imienia naukom o kosmosie.

Źródło: domena publiczna.

Słownik

apeiron

(gr. *ἄπειρον* - bezgraniczne, nieskończone lub nieokreślone) pierwsza zasada w postaci nieskończonego, bezgranicznego i niezniszczalnego bezkresu

arché

(gr. *ἀρχή* – początek, zasada, podstawa) termin wprowadzony do filozofii najprawdopodobniej przez Anaksymandra z Miletu, oznaczający źródło, początek, prątworkywo, przyczynę (głównie materialną) całości bytu, budulec rzeczywistości, ale jednocześnie niezmienną zasadę (naturę) istnienia; wokół problemu *arché* koncentrował się początkowy okres rozwoju starożytnej filozofii greckiej, od Talesa po Arystotelesa

byt

(gr. *to on*, *to on* – to co jest) podstawowa, najogólniejsza kategoria filozoficzna, oznaczająca wszystko to, co istnieje, czyli: wszystkie rzeczy w ogóle lub każdą poszczególną rzecz wyróżnioną ze względu na właściwe jej cechy

hylozoizm

(gr. *hyle* – materia i *dzoe* – życie) pogląd filozoficzny polegający na pojmowaniu materii jako ożywionej

jońska filozofia przyrody

nurt filozoficzny zapoczątkowany w starożytności w Jonii, krainie znajdującej się w Azji Mniejszej; jego przedstawiciele to Tales, Anaksymander, Anaksymenes i Heraklit, który poprzez obserwację tego, co zmienne, starali się ustalić, czym jest pierwsza przyczyna

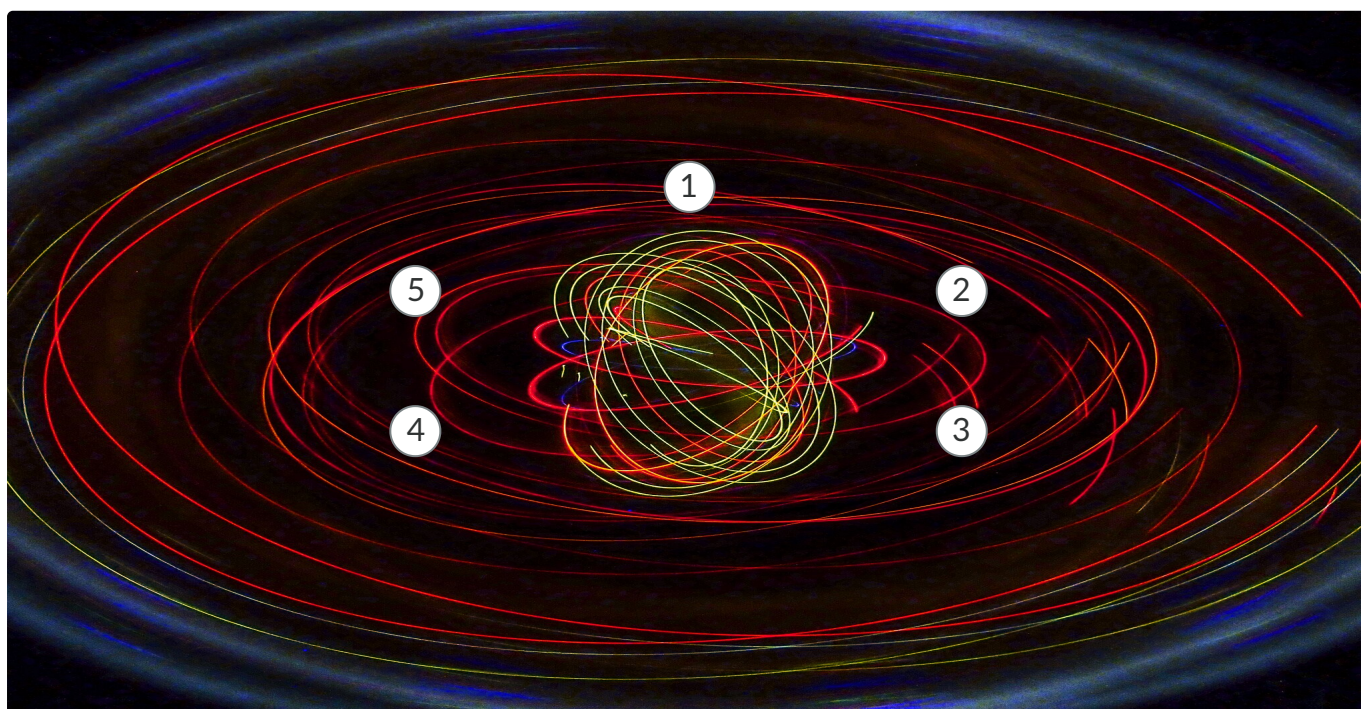
monizm

(gr. *monos* – jedyny) stanowisko filozoficzne polegające na uznawaniu istnienia jednej substancji przejawiającej się na wiele sposobów w postaci zróżnicowanych bytów

Ilustracja interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z galerią zdjęć prezentującą wybrane elementy rozważań Anaksymandra, przedstawiciela nurtu jońskiej filozofii przyrody. Czy koncepcje zaproponowane przez myśliciela mogą nas inspirować współcześnie? Swoją odpowiedź przedstaw w formie krótkiego uzasadnienia.

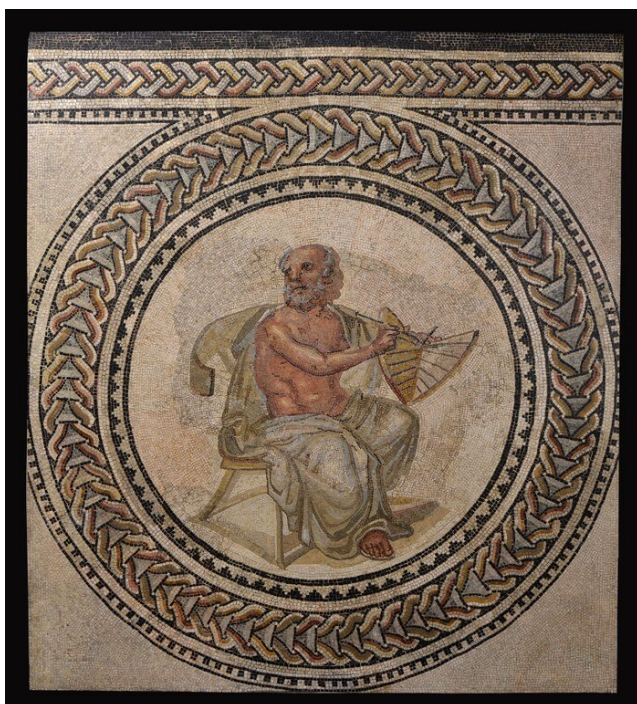

Michele, *Fragment historycznej zabudowy Miletu*,

licencja: CC BY 2.0, flickr.com

Starożytne miasto Milet było ojczyzną nie tylko Anaksymandra, ale również jego mistrza Talesa, a także innego filozofa, Anaksymenesa. Trzech myślicieli zapoczątkowało nurt jońskiej filozofii przyrody, której rozważania skupiały się na ustaleniu, czym jest *arché*. Każdy z wymienionych filozofów miał na ten temat inne zdanie. Tales uznawał za pierwszą przyczynę wodę, Anaksymander bezkres (*apeiron*), natomiast Anaksymenes twierdził, że jest nią powietrze.

2

Mozaika prezentująca wizerunek Anaksymandra,

licencja: domena publiczna

Mozaika prezentująca wizerunek Anaksymandra, któremu to przypisuje się autorstwo pojęcia

arché. Termin ten wskazuje na kierunek poszukiwań nurtu jońskiej filozofii przyrody, czyli ustalenie tego, co niezmiennie i stałe w postaci pierwszej zasady, poprzez obserwację zmienności rzeczy. *Apeiron*, pojmowany jako źródło tego, co istnieje, został pomyślany w taki sposób, aby obejmować wszelkie możliwe właściwości bytów, lecz jednocześnie wykraczać poza nie. To właśnie dlatego Anaksymander twierdził, że bezkres charakteryzuje się brakiem granic przestrzennych, a jednocześnie nie da się określić jego właściwości, a tym samym nie podlega on władzom poznawczym.

3

Wschód Słońca nad Ziemią,

licencja: domena publiczna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PXOp37LUU>

Anaksymander uważał, że świat, w którym żyjemy, jest jednym z wielu wytworzonych przez *apeiron*. Historyk filozofii Giovanni Reale prezentuje możliwy przebieg tego procesu w oparciu o zachowane fragmenty dzieła przedstawiciela jońskiej filozofii przyrody.

„Trudno dokładnie odtworzyć sposób, w jaki akurat nasz świat powstał z bezkresu. Świadczenia, które do nas dotarły, mówią o wiecznym ruchu, który powoduje rozdzielenie się przeciwieństw; mówiąc o ciepłu i zimnie jako o pierwszej parze przeciwieństw, ale nie wyłuszczając dokładnie, jak potem kolejno powstawały wszystkie rzeczy.

Ciepło utworzyło jakby kulę ognia wokół ziemi, która następnie rozerwała się na trzy kule, dając w ten sposób początek słońcu, księżycowi i gwiazdom. Zimno musiało pierwotnie mieć postać ciekłą. Pod wpływem ognia element płynny przekształcił się w powietrze, które – być może poprzez rozprężenie się wywołane ociepleniem – spowodowało rozerwanie, jak to powiedzieliśmy, ognistej kuli na trzy kule, otoczyło je i jakby ciasno opasało, a następnie pociągnęło za sobą w ruch kołowy. W powietrzu jednak pozostały jakby rurkowe otwory, które są niby szczelinami, a z nich wydobywa się ogień. Oglądane przez nas ciała są właśnie światłem,

które wydobywa się na zewnątrz z tych szczelin, natomiast zaćmienia powstają z powodu chwilowego zatkania się owych szczelin".

(Cyt. Giovanni Reale, *Historia filozofii starożytnej*. Tom 1. *Od początków do Sokratesa*, tłum. Edward Iwo Zieliński, Wydawnictwo KUL, Lublin 2005, s. 86–87.)

4

Thomas Cole, *Dzieje imperium: zniszczenie*, 1833–1836,

licencja: domena publiczna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PXOp37LUU>

Zdaniem Anaksymandra każdy świat podlega nieustannym cyklom zniszczenia i narodzin, a tym samym dotyczy to także zamieszkujących go istnień. Może zatem zainteresować nas następująca kwestia: czy proces powstawania i unicestwiania bytów zachodzi zawsze w ten sam sposób? Przykładowo: czy nieustające odradzanie się związane jest z tym, że każde kolejne wcielenie dokonuje się w postaci tego samego ciągu wydarzeń? A jeżeli tak, to jakie znaczenie mają podejmowane przez nas decyzje? Czy w takim przypadku możemy w ogóle mówić o możliwości podejmowania życiowych wyborów? Ostatnie z pytań wiąże się z rozważaniami etycznymi, do których prowokuje nas dziewiętnastowieczny myśliciel, Fryderyk Nietzsche. W swoim dziele pt. *Wiedza radosna* prezentuje on zagadnienie określane przez niego mianem „wiecznego powrotu”.

„Największy ciężar. — A gdyby tak pewnego dnia lub nocy jakiś demon wpęłnął za tobą w twą najsamotniejszą samotność i rzekł ci: »Życie to, tak jak je teraz przeżywasz i przeżywałeś, będziesz musiał przeżywać raz jeszcze i niezliczone jeszcze razy; i nie będzie nic w niem nowego, tylko każdy ból i każda rozkosz i każda myśl i westchnienie i wszystko niewymownie małe i wielkie twego życia wrócić ci musi, i wszystko w tym samym porządku i następstwie — tak samo ten pająk i ten blask miesiąca pośród drzew i tak samo ta chwila i ja sam. Wieczna klepsydra istnienia odwraca się jeno — a ty z nią, pyłku z pyłu!« — Czy nie padłbyś na ziemię i nie zgrzytał

zębami i nie przeklął demona, któryby tak mówił ? Lub czy przeżyłeś kiedy ogromną chwilę, w której byś był mu rzekł: »Bogiem jesteś i nigdy nie słyszałem nic bardziej boskiego!« Gdyby myśl ta uzyskała moc nad tobą, zmieniłaby i zmiażdżyła może ciebie, jakim jesteś. Pytanie przy wszystkim i każdym szczególe: »czy chcesz tego jeszcze raz i jeszcze niezliczone razy?« leżałoby jak największy ciężar na postępkach twoich. Lub jakże musiałbyś kochać samego siebie i życie, by niczego więcej nie pragnąć nad to ostateczne wieczne poświadczanie i pieczętowanie ? ”—

(Fryderyk Nietzsche, *Wiedza radosna*, tłum. Leopold Staff, Nakład Jakóba Morkowicza, Warszawa 1911, s. 282–283).

5

licencja: CC 0

Próba zrozumienia bezkresu, czyli czegoś, co pozbawione jest granic przestrzennych oraz stanowi coś jakościowo nieokreślonego, może okazać się wielkim wyzwaniem. Codzienne doświadczenie otaczającej rzeczywistości umacnia nas w przekonaniu, że wszystko co istnieje cechuje się skończonością. Sam Anaksymander twierdził, że o *apeironie* nie da się powiedzieć absolutnie nic, oprócz tego, że wykracza on poza wszelkie formy istnienia, stanowiąc jednocześnie ich przyczynę. Filozoficzne koncepcje bardzo często stanowiły źródło inspiracji dla artystów, a także odwrotnie, dokonania z zakresu sztuki stawały się tematami filozoficznych rozważań. Współczesne technologie multimedialne umożliwiają nam tworzenie wyobrażeń abstrakcyjnych pojęć, takich jak na przykład *apeiron* i zachodzący w nim ruch, wytwarzający wszelkie możliwe formy istnienia. Zastanów się, w jaki sposób można by było wykorzystać technologie multimedialne do przedstawienia idei bezkresu.

Źródło: domena publiczna.

Polecenie 2

Anaksymander uważał, iż nasz świat, jako jeden z wielu, uwikłany jest w niekończący się cykl zniszczenia i narodzin. Zasada ta dotyczy w tym samym stopniu zamieszkujących go istot. W tym kontekście zastanów się nad opisywanym w multimedium pojęciem „wiecznego powrotu”. Czy proces narodzin i śmierci zachodzi nieustająco w dokładnie taki sam sposób? Jakie znaczenie mogą mieć podejmowane przez nas decyzje w kontekście powtarzającego się cyklu? Swoją odpowiedź przedstaw w formie krótkiego uzasadnienia.

Polecenie 3

Wyobraź sobie wywiad, jaki dla tygodnika opinii mogłaby przeprowadzić z Anaksymandrem z Miletu dziennikarka. Ułóż pytania do filozofa, a następnie odpowiedź na nie tak, jak mógłby to zrobić sam Anaksymander. Tematem rozmowy uczynь bezkres i możliwość wielości światów.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Anaksymander był uczniem...

- ☐ Platona
- ☐ Anaksagorasa
- ☐ Talesa
- ☐ Demokryta

Ćwiczenie 2

Za twórcę pojęcia *arché* uznaje się Anaksymandra. Jakie według niego właściwości powinny charakteryzować pierwszą zasadę?

- ☐ trwanie
- ☐ niezniszczalność
- ☐ zmienność
- ☐ nieskończoność

Ćwiczenie 3

Wskaż prawidłowe określenia w zdaniu.

Zdaniem Anaksymandra *apeiron* ☐ / nasz świat ☐ jest ☐ jednym z wielu ☐ /
☐ jedynym ☐ , który istnieje ☐ / które istnieją ☐ .

Ćwiczenie 4

Wskaż, które ze wskazanych twierdzeń są prawdziwe.

Anaksymander twierdził, że...	prawda	fałsz
istnieje jeden świat podlegający nieustannym zmianom.	☐	☐
wieczny ruch powoduje wyłanianie się przeciwieństw.	☐	☐
wszystko, co istnieje, podlega cyklowi narodzin i śmierci.	☐	☐

Ćwiczenie 5

Połącz pojęcia z ich wyjaśnieniami.

byt	pojęcie zaproponowane przez Anaksymandra
<i>arché</i>	powoduje rozłączanie się przeciwieństw
wieczny ruch	cehuje się skończonością i zniszczalnością
jońska filozofia przyrody	nurt zapoczątkowany przez Talesa

Ćwiczenie 6

Uzupełnij zdania właściwymi słowami i wyrażeniami.

, oraz Anaksymenes uznawani są za głównych przedstawicieli nurtu , której głównym zagadnieniem były rozważania dotyczące tego, czym jest .

Pitagoras

orfickiego

apeiron

jońskiej filozofii przyrody

Tales

Platon

arché

Zenon

Anksymander

Ćwiczenie 7

Przyporządkuj elementy wskazanym pojęciom.

apeiron

skończony

nieskończony

tworzywo świata

pierwsza przyczyna

bezkres

zniszczalny

byt

arché

Ćwiczenie 8

Przyporządkuj elementy wskazanym pojęciom.

<i>apeiron</i>	byt	<i>arché</i>

- powietrze
- ogień
- woda
- żywioł
- tworzywo świata
- pustka
- nieskończony
- zniszczalny
- element
- pierwsza przyczyna
- bezkres
- skończony
- ziemia

Ćwiczenie 9

Inspirując się treścią tekstu głównego oraz informacjami zawartymi w galerii zdjęć interaktywnych, zaproponuj własną koncepcję pierwszej zasady.

Dla nauczyciela

Autor: Paweł Kaniowski

Przedmiot: Filozofia

Temat: Anaksymander z Miletu

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Pierwsze pytanie filozoficzne: co stanowi *archē* świata? Uczeń:

2) kojarzy imiona jońskich filozofów przyrody (Tales, Anaksymander, Anaksymenes) z przyjętymi przez nich zasadami (woda, bezkres, powietrze);

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- Poznasz pojęcie *arché*.
- Zrozumiesz koncepcję *apeironu* Anaksymandra.
- Przeanalizujesz różne znaczenia pojęcia nieskończoności.

Cele operacyjne. Uczeń:

- rozpoznaje wpływ starożytnej filozofii greckiej na europejską kulturę późniejszych epok, a zwłaszcza na literaturę piękną, naukę i religię;
- dostrzega w poglądach filozofów paradygmaty myślowe, które są obecne w kulturze na przestrzeni wieków;
- identyfikuje różne problemy, stanowiska i nurty filozoficzne na przykładach pytań i twierdzeń filozofów.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- analiza i interpretacja tekstów;
- dyskusja;
- *lego logos*.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do Internetu;
- zasoby multimedialne (galeria interaktywna)
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- klocki lego różnych kształtów.

Przebieg zajęć:

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel przedstawia uczniom temat i cel lekcji. Wspólnie ustalają kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel proponuje uczniom ćwiczenie. Prosi ich o zamknięcie oczu i wyobrażenie sobie nieskończoności i niezniszczalności. Uczniowie myślą w ciszy, skupiając się na swoich wyobrażeniach. Po minucie lub dwóch otwierają oczy, a nauczyciel pyta: czy jesteśmy w stanie pomyśleć o czymś, co jest pozbawione granic oraz nie podlega zniszczeniu? O czym pomyśleliście? A może wyobrażenie sobie rzeczy nieskończonej i niezniszczalnej nie jest możliwe? Dlaczego?

Faza realizacyjna

1. Praca z treścią sekcji „Przeczytaj” w e-materiale metodą *lego logos*. Uczniowie zapoznają się z treścią tekstu bazowego. Następnie, w zależności od liczebności klasy, w parach układają konstrukcje z klocków lego, odzwierciedlające budowę i znaczenie przeczytanego tekstu. Następnie każda grupa prezentuje swoją konstrukcję, przedstawiając jednocześnie sposób odczytania tekstu. Uwaga: być może uczniowie nie będą w stanie zbudować konstrukcji. Ważne, żeby tę część lekcji podsumować, formułując wniosek. Może być on np. odpowiedzią na pytanie: czy możliwe jest zbudowanie z klocków lego zasady, prasusubstancji, która jest bezkresna?
2. Praca z multimedium w sekcji „Galeria zdjęć interaktywnych”. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią grafiki i odpowiadają na pytanie: Czy

koncepty zaproponowane przez Anaksymandra mogą nas inspirować
współcześnie?

3. Wspólna dyskusja na temat: czym jest *apeiron* według Anaksymandra? Zapisanie notatki w zeszytach.
4. Realizacja zadań interaktywnych nr 4-7.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel zadaje uczniom pytania, np.:
 - czyim uczniem był Anaksymander?
 - jak wyglądała pierwsza mapa świata stworzona przez Anaksymandra?
 - jakie właściwości powinny charakteryzować pierwszą zasadę wg Anaksymandra?
2. Wybrany lub chętny uczeń podsumowuje lekcję, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa

1. Anaksymander uważa, że „Na początku wszystko powstało z bezkresu”. Uzasadnij stanowisko prezentowane przez autora.
2. Zastanów się, czy można graficznie (zmysłowo) przedstawić nieskończoność, bezkres? Spróbuj dokonać takiej interpretacji koncepcji Anaksymandra.

Materiały pomocnicze:

- Dariusz Kubok, „*Apeiron*” Anaksymandra , czyli o tym, co pierwsze w filozofii, „Folia Philosophica” 1999, nr 17, s. 15-28.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Galeria zdjęć może zostać wykorzystana przez uczniów podczas przygotowywania się do zajęć lub do sprawdzianu wiedzy.

